MODERN IDE DEBUG, NAVİGASYON & KISAYOL BAŞVURU KARTI

IntelliJ, VS Code/VSCodium, Eclipse ve Terminal Editörleri Hile Kartı (2026)

1. Evrensel IDE Kısayol Karşılaştırma Matrisi

Klavye Haritası

Eylem	IntelliJ IDEA	VS Code / VSCodium	Eclipse
Komut Paleti	`Ctrl + Shift + A`	`Ctrl + Shift + P`	`Ctrl + 3`
Dosyaya Git	`Ctrl + Shift + N`	`Ctrl + P`	`Ctrl + Shift + R`
Sembole / Sınıfa Git	`Ctrl + N` / `Alt+Home`	`Ctrl + T`	`Ctrl + Shift + T`
Satır Çoğalt / Sil	`Ctrl + D` / `Ctrl + Y`	`Shift+Alt+Down` / `Ctrl+Shift+K`	`Ctrl + Alt + Down` / `Ctrl + D`
Çoklu İmleç Ekle	`Alt + Shift + Click`	`Alt + Click`	`Alt + Shift + A`
Son Dosyalar	`Ctrl + E`	`Ctrl + Tab`	`Ctrl + E`

2. Profesyonel Hata Ayıklama (Debugging) İş Akışı

Debug Motoru

Breakpoint (Kesme Noktası): Satır numarasının yanına tıklayarak veya `Ctrl + F8` / `F9` ile ekleyin.

Koşullu Kesme (Conditional): Sağ tıkla koşul girin: `user.getId() == 42` veya `list.size() > 100`.

Step Over (Üzerinden Geç): `F8` (IntelliJ) / `F10` (VS Code) — Alt fonksiyona girmeden ilerler.

Step Into (İçine Gir): `F7` (IntelliJ) / `F11` (VS Code) — Çağrılan fonksiyonun gövdesine dalar.

Step Out (Dışarı Çık): `Shift + F8` / `Shift + F11` — Mevcut metodu bitirip çağıran satıra döner.

Evaluate Expression (İfade Değerlendir): `Alt + F8` — Çalışma anında canlı nesne durumunu test edin.

Watch Expressions: Değişkeni sağ tıklayıp "Add to Watches" diyerek döngü boyunca izleyin.

3. Kod Yeniden Yapılandırma (Refactoring) Kalıpları

Temiz Mimari

İşlem	Kısayol (IntelliJ / VSC)	Mühendislik Etkisi
Yeniden Adlandır	`Shift + F6` / `F2`	Tüm projede bağımlı sembolleri güvenle günceller.
Metot Çıkar	`Ctrl + Alt + M`	Seçili kod bloğunu yeni özel fonksiyona taşır.
Değişken Çıkar	`Ctrl + Alt + V`	Tekrarlanan ifadeyi yerel değişkene atar.
İmza Değiştir	`Ctrl + F6`	Parametre sırasını ve türlerini çağrılarda eşitler.
Satır İçi Yap (Inline)	`Ctrl + Alt + N`	Gereksiz ara değişkeni doğrudan ifadeyle değiştirir.

4. IDE İçi Git ve Sürüm Kontrolü

VCS Araçları

Satır Geçmişi (Git Blame/Annotate): Satır numarasının soluna sağ tıklayıp "Annotate with Git Blame" seçin.

Görsel Çakışma Çözücü: 3 pencereli arayüzde (Yerel | Taban | Uzak) tek tıkla `>>` oklarıyla birleştirin.

Dalla Karşılaştır (Compare with Branch): Mevcut çalışma alanını uzak dalla yan yana inceleyin.

Değişiklik Rafı (Shelf / Stash): Yarım kalan işi kaydetmeden rafa kaldırın ve temiz çalışma alanına geçin.

5. Dil Sunucusu Protokolü (LSP) & Gezinme

LSP Mimarisi

```
IDE (LSP İstemcisi) <-- JSON-RPC --> Dil Sunucusu (LSP Server)
Rust: rust-analyzer | Python: pyright / basedpyright | C++: clangd
Go: gopls | TypeScript: vtsls / tsserver | Java: eclipse.jdt.ls
```

Navigasyon Eylemi	IntelliJ	VS Code / Zed
Tanıma Git (Definition)	`Ctrl + B` / `Ctrl + Click`	`F12` / `Ctrl + Click`
Kullanımları Bul (Usages)	`Alt + F7`	`Shift + F12`
Tip Tanımına Git	`Ctrl + Shift + B`	`Ctrl + F12`
Uygulamaya Git (Impl.)	`Ctrl + Alt + B`	`Ctrl + F12`

6. IDE Bellek & Performans Optimizasyonu

Hız & Profil

JVM Heap Boyutu (IntelliJ/Eclipse): `vmoptions` dosyasına ekleyin: `-Xms2048m -Xmx4096m -XX:+UseG1GC -XX:SoftRefLRUPolicyMSPerMB=50`

Dizin Dışlama (Exclude Folders): `node_modules`, `.venv`, `target`, `dist`, `build` klasörlerini "Excluded" olarak işaretleyip arka plan taramasını durdurun.

LSP Sunucusunu Sıfırlama: Bellek şişmesinde Komut Paletinden `Restart Language Server` komutunu verin.

Sekme Limiti: Açık sekme limitini 10 ile sınırlayın; gezinmeyi `Ctrl + E` (Recent Files) ile yapın.

7. IDE İçi Gelişmiş Regex & Metin Değiştirme

Arama Hileleri

Tüm Projede Arama & Değiştirme: `Ctrl + Shift + F` / `Ctrl + Shift + R`

Grup Yakalama & Değiştirme:
Arama: `public void test(\w+)\(\)` → Değiştir: `void should$1()` ($1 referansı)

Satır Sonu Eşleme: `;\s*$` — Satır sonundaki noktalı virgülleri yakalar.

Dosya Maskesi Filtreleme: `*.ts, !*.spec.ts` — Test dosyalarını aramadan dışlar.

8. Güvenlik, Yapay Zeka & Eklenti Hijyeni

İyi Alışkanlıklar

Alan	Tavsiye Edilen Uygulama	Güvenlik & Hız Kazancı
Yapay Zeka	Yerel LLM (Ollama / Continue.dev)	Şirket kodları uzak sunucuya çıkmaz.
Eklentiler	Yalnızca aktif kullanılanları tutun	Başlangıç süresini %60 kısaltır.
Formatlayıcı	Kaydederken Biçimlendir (On Save)	Kod incelemelerinde biçim tartışmasını bitirir.
Terminal	Entegre Terminal (Alt+F12 / Ctrl+`)	Pencere değiştirme dikkat dağınıklığını önler.